

Warszawskie Targi Książki – święto książki w Polsce

DOI: <http://dx.doi.org/10.12775/TSB.2016.032>

W dniach 19–22 maja 2016 r. na PGE Narodowym¹ odbyły się już 7. Warszawskie Targi Książki [dalej: WTK]. Wzięło w nich udział 815 wystawców z 25 krajów, m.in. Australii, Chin, Wielkiej Brytanii i Włoch. Sprawia to, że pod względem liczby wystawców są one największymi targami w Polsce. Towarzyszyły im ponadto 10. Targi Książki Akademickiej i Naukowej ACADEMIA. Całe wydarzenie trwało cztery dni i obfitowało w bogaty program pełen atrakcji. Targi odwiedziło 70 128 osób².

Uroczyste otwarcie targów odbyło się w czwartek o godzinie 12.00. Wręczono wówczas również Honorową Nagrodę Warszawskich Targów Książki IKAR, której laureatem został Eustachy Rylski³. Podczas całej czterodniowej imprezy rozdano także wiele innych nagród: Międzynarodową Nagrodę im. Ryszarda Kapuścińskiego za reportaż literacki, którą otrzymał Paweł Piotr Reszka, autor książki *Diabeł i tabliczka czekolady* (Warszawa 2015)⁴, nagrodę Fundacji Kultury Polskiej za promocję polskiej książki w świecie, nagrodę za najlepszą książkę akademicką i naukową ACADEMIA, którą otrzymało Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego za tytuł *Wspólnota rzeczy. Sztuka niderlandzka i północnoeuropejska 1380–1520* (Warszawa 2015), tom III monografii *Sztuka Bur-*

¹ Od lipca 2015 r. oficjalna nazwa Stadionu Narodowego to PGE Narodowy.

² 7. *Warszawskie Targi Książki za nami* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: http://www.targi-ksiazki.waw.pl/aktualnosci?cmn_id=1108&ph_content_start=show.

³ Tamże.

⁴ *Paweł Piotr Reszka z nagrodą Kapuścińskiego 2016* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://kapuscinski.info/pawel-piotr-reszka-z-nagrada-kapuscinskiego-2016.html>.

gundii i Niderlandów 1380–1500 autorstwa Antoniego Ziemy⁵, Nagrodę im. prof. Jerzego Skowronka dla Wiesława Walkiewicza, autora książki *Bałkany słowiańskie. Aspiracje, uwikłania, sprzeczności* (Warszawa–Białystok 2015)⁶. Było także kilka kategorii nagród Dziennika Gazety Prawnej ECONOMICUS: na najlepszą książkę szerzącą wiedzę ekonomiczną, którą otrzymał Marcin Popkiewicz za tytuł *Rewolucja energetyczna* (Katowice 2015), za najlepszy poradnik biznesowy – Monika Nieradka-Bernaciak i Joanna Rodek-Kietlińska, *Przedsiębiorca w Internecie* (Warszawa 2016) oraz dla najlepszej zagranicznej książki ekonomicznej przetłumaczonej na język polski – Thomas Piketty *Kapitał w XXI wieku* (Warszawa 2015)⁷. Ponadto przyznana została Nagroda im. Jerzego i Hanny Kuryłowiczów Ewie Łokas i Bogumiłowi Bieniokowi za tłumaczenie książki *Nasz matematyczny Wszechświat. W poszukiwaniu prawdziwej natury rzeczywistości* (Warszawa 2015)⁸, nagroda Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „Mistrz promocji czytelnictwa” dla Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej „Biblioteka pod Atlantami” w Wałbrzychu⁹, Nagroda Magellana za najlepszą książkę turystyczną w kilku kategoriach (za wydarzenie roku uznano serię „Podróżownicy” Krzysztofa i Anny Kobusów¹⁰), nagroda Lew Hieronima dla Wydawnictwa Czarne jako wydawcy przyjaznego tłumaczom literackim¹¹, nagrody My Company Polska Chocie w kilku kategoriach dla przedsiębiorstw, nagrody polskiego Stowarzyszenia Komiksowego za najlepszy komiks zagraniczny: *Kroniki dyplomatyczne* (Warszawa 2015), najlepszy komiks polski – *Wróć do mnie*,

⁵ *Academia dla wydawnictw UW* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://wirtualnywydawca.pl/2016/05/academia-dla-wydawnictw-uw/>.

⁶ Tamże.

⁷ R. Woś, *Economicus* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.gazetaprawna.pl/konferencje/economicus2016>.

⁸ *Laureaci Nagrody im. Jerzego i Hanny Kuryłowiczów* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.stp.org.pl/aktualnosci/laureaci-nagrody-im-jerzego-hanny-kurylowiczow>.

⁹ *Mistrz Promocji Czytelnictwa 2015* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: http://www.sbp.pl/konkurs/nagrodzeni?konkurs_id=15663.

¹⁰ D. Zaraziński, *Po raz ósmy wręczamy Nagrodę Magellana* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://dziennikturystyczny.pl/2016/05/po-raz-osmy-wreczamy-nagrade-magellana/>.

¹¹ J. Czechowska, *Wręczyliśmy Nagrodę Lew Hieronima 2016* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://stl.org.pl/wreczylismy-nagrade-lew-hieronima-2016/>.

jeszcze raz (Warszawa 2015), najlepszy polski rysownik – Wojciech Stefaniec, najlepszy polski scenarzysta – Bartosz Szybor, najlepsza polska okładka – *Opowieści niestworzone. Usta pełne śmierci – Wielka Kolekcja Komiksów Łazura / Artist's Edition*¹². Rozstrzygnięto także wyniki 56. Edycji Konkursu „Najpiękniejsze Książki Roku” w kilku dziedzinach, m.in. dla literatury pięknej otrzymała ją książka *Edessy [Poemat sówizdrzalski]* autorstwa Edy Ostrowskiej (Lublin 2015) – projekt graficzny i skład: Tadeusz Smołka i Rafał Rola / Studio Format, czy książka dla dzieci i młodzieży: *Pszczoły* z ilustracjami Piotra Sochy i tekstem opracowanym przez Wojciecha Grajkowskiego (Warszawa 2015)¹³. W rankingu Polskich Drukarń Dziełowych „Wydawcy wybierają Drukarnie” wygrała drukarnia Opolgraf SA¹⁴.

Tegorocznym gościem honorowym WTK były Węgry. Ich obecność związana była z obchodami 60. rocznicy Węgierskiej Rewolucji 1956 r. oraz obchodami Roku Kultury Węgierskiej w Polsce. Dla gości z Węgier zarezerwowano duże stoisko, na którym można było zapoznać się z literaturą tego kraju, a także jego bogatą kulturą. Przed wejściem na targi stały kramy, gdzie można było zakupić dania kuchni węgierskiej. Odbywały się także liczne prelekcje dotyczące tego kraju, gościło ponadto wielu tamtejszych autorów, m.in. István Kovács, Johanna Bodor oraz Krisztina Tóth. Program pomogła stworzyć Ambasada Węgier w Polsce i Węgierski Instytut Kultury w Warszawie¹⁵. Zaprezentowano m.in. książkę *Ostatnia gospoda*, zmarłego niedawno pisarza Imre Kertésza, jedynego węgierskiego laureata Nagrody Nobla.

Gościem specjalnym targów była natomiast Barcelona i literatura katalońska, o czym zadecydował jej tegoroczny status miasta literatury UNESCO. Organizatorem wystąpień był Instytut Rajmunda Llulla, przy współpracy Urzędu Miasta Barcelony, Biura Radcy ds. Współpra-

¹² CD Jack, *Nagrody Polskiego Stowarzyszenia Komiksowego* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.komiks.gildia.pl/imprezy/festiwal-komiksowa-warszawa/2016/nagrody-psk>.

¹³ *Laureaci 56. konkursu PTWK Najpiękniejsze Książki Roku 2015* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.ptwk.pl/index.php/2-uncategorised/80-laureaci-56-konkurs-ptwk-najpiekniejsze-ksiazki-roku-2015>.

¹⁴ *1. Część rankingu polskich drukarń dziełowych rozstrzygnięta* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.wydawca.com.pl/index.php?s=info&kat=3&dzial=76&poddzial=0&id=8856>.

¹⁵ *7. Warszawskie Targi Książki za nami...*

cy, Przejrzystości i Kultury Rządu Balearów. Poza spotkaniami literackimi i branżowymi z tego bloku niezwykle interesująca była obecność podczas czwartkowych „Spotkań sportu z kulturą” piłkarzy i sportowców dzięki współpracy z klubem piłkarskim FC Barcelona. Można było spotkać takie osobistości, jak: Blanca Busquets, Marc Pastor oraz Jordi Sierra i Fabra¹⁶.

Salon Frankofonia był jedną z kolejnych ciekawych propozycji podczas WTK. Brało w nim udział 11 pisarzy, m.in. Elisabeth Carrier, Georges Mink i Dominique Wolton¹⁷. Ponadto zorganizowano także Salon Literacka Ukraina, w którym uczestniczyło 20 wydawców. Jego przygotowanie możliwe było dzięki Fundacji Historia i Kultura¹⁸.

Już szósty raz targom towarzyszył Festiwal Komiksowa Warszawa. Jest to jeden z największych festiwali komiksu w Europie Środkowej. Wśród zagranicznych gości znaleźli się: Olesij Czebykin „Shakll”, Maksym Prasołow i Lucas Varela. Ponadto gościło także wielu polskich rysowników, organizowano wiele wystaw oraz warsztatów dla dzieci¹⁹. Na poszczególnych piętrach Stadionu Narodowego prezentowano różnego rodzaju plakaty, obrazy i szkice.

W czwartek i piątek tradycyjnie odbywało się wiele spotkań, wykładów i prelekcji dla osób związanych z rynkiem książki. Część z nich była otwarta również dla zwiedzających, część odbywała się w zamkniętym gronie. W czwartek do najciekawszych należały: spotkanie zorganizowane przez Polską Izbę Książki i wydawnictwo Sonia Draga z księgarzami, by porozmawiać o problemach rynku książki, wykład „Nowoczesna książka” – jak osiągnąć wysoką jakość za niską cenę, konferencja dla bibliotekarzy i miłośników książek „EduAKCJA – Biblioteka – Usłyszeć i zobaczyć literaturę”, spotkanie dla wydawców i księgarzy pragnących zwiększyć sprzedaż książek w Internecie „ONIX – od fantazjowania do rzeczywistości rynkowej”, wykład SAIW Copyright Polska pod tytułem „Wynagrodzenia za wypożyczenia biblioteczne. Licencje międzynarodo-

¹⁶ *Barcelona i literatura* katalońska [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: http://www.targi-ksiazki.waw.pl/gosc_specjalny-barcelona.

¹⁷ *7. Warszawskie Targi Książki za nami...*

¹⁸ Tamże.

¹⁹ *Festiwal Komiksowa Warszawa 2016* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.komiks.gildia.pl/imprezy/festiwal-komiksowa-warszawa/2016>.

we. Ogólnopolska baza o publikacjach – nowe rozwiązania dla wydawców” czy dyskusja „W sieci o książkach” zorganizowana przez portal Lubimyczytać.pl. W piątek natomiast były to m.in.: zorganizowany przez Skilltelligence Sp. z o.o. pokaz, jak szybko i tanio można otrzymać wiarygodną informację rynkową, drukarnia Cyfrowa Sowa omówiła zalety i wady druku cyfrowego, odbyły się także warsztaty dla księgarzy pod tytułem „Książki w codziennym życiu Polaków” oraz „Internet i portale społecznościowe w pracy księgarzy”. Ponadto zorganizowano zamknięte Walne Zgromadzenie Izby Księgarstwa Polskiego, a także omówiono prawo autorskie w dobie cyfrowej.

W sobotę i niedzielę wydarzenia były bardziej nastawione na odwiedzających niż osoby związane z rynkiem książki. Odbyły się m.in. takie prelekcje, jak: „Od self publishingu na szczyty list bestsellerów” – spotkanie z niemiecką gwiazdą kryminału Nele Neuhaus, „Jak pisarz z księgarzem i księgarz z pisarzem” – dyskusja na temat tego, czy praca księgarza nie przeszkadza w pisaniu i na odwrót, 40 lat londyńskiego „Pamiętnika Literackiego”, seminarium dla początkujących autorów „Napisałeś – i co dalej?”, „Nie czytaj!, czyli jak promować czytanie w przewrotny, skuteczny i dowcipny sposób”, czy spotkanie z Mateuszem Grześniakiem „Naucz się przekonywać, by mieć w życiu to, co chcesz”.

Na WTK nie pominięto także najmłodszych. Według statystyk odwiedziło je dwa razy więcej zorganizowanych grup dzieci i młodzieży w stosunku do roku poprzedniego. Jacek Oryl, dyrektor Warszawskich Targów Książki, skomentował to następująco:

Dwa lata temu uznaliśmy, że jednym z kluczowych celów, które chcemy osiągnąć w najbliższych latach, będzie zwiększanie zainteresowania Targami wśród najmłodszych czytelników, wyrabianie w nich nawyku corocznego uczestnictwa w wielkim festiwalowym wydarzeniu, jakim są WTK, nauka miłości do książek²⁰.

Grupy mogły korzystać z systemu rezerwacji, co dawało możliwość wcześniejszego zapisu na część atrakcji. Odbywał się m.in. Festiwal Literatury Dziecięcej, a wydarzenia przygotowywały takie instytucje, jak Instytut Badań Literackich PAN, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyń-

²⁰ 7. Warszawskie Targi Książki za nami...

skiego, Czas Dzieci, EMPIK, muzea Warszawy i okolic czy Wszechnica PAN. Ponadto w targach uczestniczyło bardzo wielu wystawców literatury dziecięcej, którzy dbali o zainteresowanie najmłodszych czytelników. Dzieci miały okazję spotkać swoich ulubionych autorów i rysowników, m.in. Bohdana Butenkę, Grzegorza Kasdepkego czy Magdalenę Pinkwart. Jednym z najciekawszych pomysłów, który przyciągnął nie tylko dzieci, ale także dorosłych, była organizacja przez wydawnictwo Media Rodzina (polskiego wydawcy serii „Harry Potter” autorstwa Joanne Kathleen Rowling) wystawy „Selfie na Pokątnej”. Wystawa składała się z wielkich plansz z ilustracjami Patricka Nessa, rysownika do ostatnio wydanej edycji ilustrowanej książki *Harry Potter i kamień filozoficzny* (Warszawa 2015). Dodatkowo na terenie całych targów rozmieszczono latające klucze znane z serii, które wskazywały drogę na wystawę. Został także zorganizowany konkurs na najlepsze selfie, podczas którego można było wygrać wspomnianą wcześniej książkę.

Największą popularnością wśród odwiedzających WTK cieszyły się spotkania z autorami, których w tym roku było aż tysiąc. Do wielu z nich tworzyły się bardzo długie kolejki. Można wśród nich wymienić m.in. takie postacie, jak: Michael Katz Krefeld, Nele Neuhaus, Simon Sebag Montefiore czy też polskich twórców: Katarzynę Bonde, Hannę Krall, Zygmunta Miłoszewskiego, Jerzego Pilcha, Mariusza Szczygła, Olgę Tokarczuk, Janusza Leona Wiśniewskiego, Manuelę Gretkowską, Katarzynę Grocholę, Andrzeja Pilipiuka i wielu wielu innych.

Oferta wydawców była bardzo bogata, każdy z nich przygotował to, co miał najciekawszego w swojej ofercie, dodatkowo premierę miało także wiele nowości wydawniczych. Uczestnicy targów mogli liczyć na bardzo atrakcyjne rabaty. Poza wydawcami polskimi i zagranicznymi swoje stoiska miały także księgarnie (w tym także te działające tylko internetowo), antykwariaty, a poza samymi książkami można było także zakupić gadżety z nimi związane, takie jak zakładki, torby, magnesy, kubki itd.

Podczas targów przygotowano kilka miejsc, w których zmęczeni uczestnicy mogli chwilę odpocząć. Bardzo ciekawą propozycję przygotował Merlin.pl zarówno dla rodziców – kawiarnie, jak i dla dzieci, którym zaproponowano liczne gry, kolorowanki oraz obecność animatorów.

Niezwykle dużym zainteresowaniem wśród uczestników cieszyła się sobotnia „Wielka Wymiana Książek z Półki na Półkę”, organizo-

wana tradycyjnie po raz kolejny przez portal Lubimyczytac.pl. Pierwsza taka akcja odbyła się w 2012 r. Poza książkami, które przynosili uczestnicy, zaoferowano także nowości ofiarowane przez wydawnictwa będące sponsorami wydarzenia: Wydawnictwo AGORA, Wydawnictwo Akurat, Czwarta Strona, Media Rodzina, Między Słowami, Wydawnictwo MUZA SA, Wydawnictwo Otwarte, Publicat SA Grupa Wydawnicza, Prószyński i S-ka, Wydawnictwo SQN, Świat Książki, Znak Literanova²¹. W akcji wzięły udział prawdziwe tłumy, ustawiające się w kolejce jeszcze przed rozpoczęciem wymiany.

Oprócz książki tradycyjnej swoje miejsce podczas wydarzenia miały także książki elektroniczne. Swoje stoiska miały Nexto, Publio i Pocketbooks. Można było na nich m.in. zobaczyć i przetestować różne czytniki książek. Ponadto Nexto oraz Publio zorganizowały konkursy, podczas których można było je wygrać. W przypadku tego pierwszego należało sobie zrobić zdjęcie na stoisku firmowym i zamieścić je na portalu Facebook. Publio natomiast zdecydował się na inne rozwiązanie. Zaproponował wymianę 5 książek papierowych, w zamian za które dostawało się torbę, kupon na darmowego e-booka z wybranej puli tytułów, a także możliwość uczestnictwa w konkursie polegającym na ułożeniu krótkiej historii z wybranych przez nich słów, a nagrodą był właśnie czytnik.

Do dodatkowych atrakcji na targach należał „Warszawski Weekend Rodzinny”, który odbywał się na płycie głównej stadionu w sobotę i niedzielę. Przygotowano dużą scenę, na której laureaci dziecięcych i młodzieżowych konkursów literackich odczytywali swoje wiersze i prozę, a także występowały zespoły taneczne i wokalne działające przy domach kultury i szkołach, m.in. zespół Shock Dance z Wawerskiego Centrum Kultury czy Teatr Tańca TAKT z Domu Kultury Dorożkarnia. Widownia mogła natomiast odpocząć na leżakach i skorzystać z funkcjonującej tuż obok kawiarenki. „Warszawski Weekend Rodzinny” zorganizowano we współpracy z Biurem Kultury Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy i Warszawskim Programem Edukacji Kulturalnej (WPEK)²². W weekend, również na płycie stadionu, odbył się festiwal gier planszowych „LOTTO

²¹ *Targi Książki w Warszawie za nami!* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://lubimyczytac.pl/aktualnosci/7118/targi-ksiazki-w-warszawie-za-nami>.

²² A. Szeliga, *Warszawskie Targi Książki. Zobaczcie, czego nie wolno wam przegapić!* [online] [dostęp 31 lipca 2016]. Dostępny w World Wide Web: <http://metrocafe.pl/>

Radość wygrywania”, podczas którego można było zagrać w liczne gry, a później także je kupić.

Całe wydarzenie zostało zorganizowane bardzo dobrze i ze szczegółami. Zdarzały się drobne problemy, np. opóźnienia w programie, ale w przypadku tak dużej imprezy ich liczba i tak była niewielka. Bardzo sprawnie działał punkt informacyjny znajdujący się tuż przed wejściem na WTK. Użytkownicy mogli z niego odebrać bezpłatny informator z terminami wydarzeń, spotkań autorskich oraz mapami całego stadionu z numerami stoisk, aby łatwo można było odnaleźć danego wystawcę. Każdego dnia w godzinach popołudniowych ukazywała się Kronika Targowa, zawierająca informacje o najważniejszych wydarzeniach danego dnia, wraz ze streszczeniem w języku angielskim dla gości odwiedzających z zagranicy. Można było jednak zauważyć jeden dość poważny mankament targów. Podczas prawdziwego szturmu odwiedzających w sobotę okazało się, że i Stadion Narodowy może być zbyt mały, by takie tłumy mogły swobodnie się poruszać. Dotarcie do stoisk było utrudnione, a przemieszczenie się z jednej części budynku do drugiej stanowiło nie lada wyzwanie. Spotkania autorskie odbywające się tego dnia również przyczyniały się do tego problemu, gdyż nieraz długie kolejki po autograf blokowały część korytarzy. W czwartek, piątek i niedzielę ten problem nie był aż tak widoczny, każdy mógł się wówczas swobodnie poruszać i w miarę spokojnie obejrzeć każde stoisko.

Podsumowując całe wydarzenie, Targi Książki w Warszawie są chyba najważniejszą tego typu imprezą w Polsce, na których powinien pojawić się każdy miłośnik książek. Liczne wykłady i prelekcje, a także spotkania z autorami powodują, że każdy znajdzie coś dla siebie. Jest to także jedyna w swoim rodzaju okazja, by zapoznać się z ofertą wydawniczą całego kraju.

Magdalena Ostrowska

uczestniczka studiów doktoranckich
z zakresu bibliologii i informatologii prowadzonych
na Wydziale Nauk Historycznych
Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu